

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060105

DOM
2021-12-22
Stockholm

Mål nr
P 5534-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-05-03 i mål nr P 6164-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. R B
2. J L

Motpart

1. Trelleborgs kommun, 231 83 Trelleborg
2. Sjöormen AB, 559142-4790, Box 159, 231 22 Trelleborg

SAKEN

Detaljplan på fastigheten X m.fl. i Trelleborgs kommun _____

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger inte prövningstillstånd för R B:s överklagande. Mark- och miljödomstolens dom, punkten 1, står därför fast.
 2. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd för J L:s överklagande.
 3. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom, punkten 2, upphäver Mark- och miljööverdomstolen Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommuns beslut den 30 november 2020, § 243, dnr KS 2020/178, att anta detaljplan för X m.fl., DP 241, i Trelleborgs kommun.
- _____

Dok.Id 1768627

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

R B och J L har överklagat mark- och miljödomstolens dom.

J L har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva beslutet att anta detaljplanen och anfört bl.a. att detaljplanen inte överensstämmer med den fördjupade översiktsplan som gäller för området.

Trelleborgs kommun och Sjöormen AB har beretts tillfälle att särskilt yttra sig i frågan om detaljplanen överensstämmer med den fördjupade översiktsplanen. Sjöormen AB har inte hörts av.

Kommunen har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom och anfört i huvudsak följande. I markanvändningskartan för översiktsplanen är delar av planområdet markerade som blandad bebyggelse och delar som allemansrättsligt tillgänglig mark, park och natur, samt handelsområde och prioriterat fotgängarstråk. Översiktsplanen är uppbyggd kring en målbild bestående av fem identitetsbärare. Till dessa finns 30 strategier som anger hur staden ska kunna nå målbilden. Detaljplanens genomförande bidrar till att identitetsbärarna stärks och följer de strategier som är relevanta, framförallt avseende den övergripande målstrategin att bygga tät blandstad nära befintlig service, infrastruktur och kollektivtrafik. Därmed är detaljplanen i enlighet med översiktsplanen. Detaljplanen har tagits fram med utökat förfarande eftersom detaljplanen har bedömts vara av betydande intresse för allmänheten. En utvidgning av stadsparken norrut är planerad som motsvarar en fjärdedel av parkens nuvarande storlek. Detaljplanen där parkens utvidgning ingår vann laga kraft den 4 december 2019.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Punkten 1 i Mark- och miljööverdomstolens domslut

Det överklagade avgörandet får prövas av Mark- och miljööverdomstolen bara om Mark- och miljööverdomstolen har gett prövningstillstånd.

Prövningstillstånd ska ges om

- det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
- det inte går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till utan att prövningstillstånd ges,
- det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre domstol, eller
- det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Mark- och miljööverdomstolen har gått igenom målet och kommit fram till att det inte finns skäl att ge prövningstillstånd för R B:s överklagande.

Punkten 2 och 3 i Mark- och miljööverdomstolens domslut

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att ge prövningstillstånd för J L:s överklagande och tar upp målet till omedelbart avgörande i den delen.

Enligt 3 kap. 2 § tredje stycket plan- och bygglagen (2010:900), PBL, är en översiktsplan inte bindande. Om en detaljplan avviker från gällande översiktsplan behöver dock särskilda åtgärder vidtas under detaljplaneprocessen. Enligt 4 kap. 33 § första stycket 5 PBL ska planbeskrivningen innehålla en redovisning av om planen avviker från översiktsplanen, på vilket sätt den i så fall gör det och skälen för avvikelsen. I 5 kap. 11 d § PBL föreskrivs att en kungörelse ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning. Av kungörelsen ska framgå om förslaget avviker från översiktsplanen. Samma information ska framgå av den underrättelse som enligt 5 kap. 18–19 §§ PBL ska anslås på kommunens anslagstavla.

Det är ostridigt att delar av det detaljplanelagda området är markerat som allemansrättslig mark, park och natur, i översiktsplanens markanvändningskarta Trelleborg Stad 2025. I detaljplanen är motsvarande område avsett att vara allmän plats, torg och kvartersmark för bostäder och centrum. Detaljplanen avviker därmed från översiktsplanen. Vad kommunen anfört om målbild och strategier avseende översiktsplanen föranleder ingen annan bedömning.

Varken i kungörelsen eller i planbeskrivningen anges att detaljplanen avviker från översiktsplanen. Det förhållandet att avvikelserna inte har redovisats i planärendet på det sätt som PBL anger innebär en sådan brist i handläggningen att det finns skäl att upphäva beslutet att anta detaljplanen redan på denna grund. Vid denna utgång prövar Mark- och miljööverdomstolen inte J L:s övriga invändningar mot detaljplanen.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Inger Holmqvist, hovrättsrådet Li Brismo, referent, och tf. hovrättsassessorn Frida Camber (deltog inte i beslutet om prövningstillstånd).

Föredragande har varit Daniela Demirtas.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-05-03
meddelad i
Växjö

Mål nr P 6164-20

PARTER

Klagande

1. A-B B

2. R B J

3. Bostadsrättsföreningen Stadsparkhusen
c/o G H

4. R B

5. K G K

6. O L

7. J L

8. A P

9. R P

Dok.Id 563215

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.domstol.se/vaxjo-tingsratt		måndag – fredag 08:00–16:00

Motpart

Trelleborgs kommun
Rådhuset
231 83 Trelleborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Trelleborgs kommuns beslut den 30 november 2020 i ärende nr KS 2020/711
(Kf § 243), se bilaga 1

SAKEN

Antagande av detaljplan på fastigheten X m.fl. i Trelleborgs kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar R B:s överklagande.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena i övrigt.
-

BAKGRUND

Den 30 november 2020 beslutade Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommun (kommunen) att anta detaljplan för X (DP 241).

Detaljplanens syfte är att pröva markens lämplighet för bostads- och centrumändamål. Byggnadernas placering skapar nya rumsliga sammanhang i kopplingen Nygatan, Stortorget och Stadsparken och nya funktioner alstrar ett ökat stadsliv. Planförslaget möjliggör två byggnadskroppar i sex respektive tio våningar och säkerställer förbindelse mellan Nygatan och Stadsparken.

Kommunens beslut att anta detaljplanen har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

J L, R P, A P, O L, R B J, A-B B, Bostadsrättsföreningen Stadsparkhusen, K G K (klagandena) och R B har yrkat att detaljplanen ska upphävas.

J L har till stöd för sitt yrkande anfört bland annat följande.

Kommunens framförhållning måste tyvärr ifrågasättas. Hur kan befintlig nybyggnation på fastigheten Y och dess placering av balkongerna mot väst godkännas, för att ett år senare med detta förslag förstöras. Dagsljuset kommer drastiskt att minska. Placeringen av nya byggrätter placeras även så pass nära att både insyn och utsyn blir ett problem.

Det står i planprogrammet att ”byggrätten anpassar sig till omkringliggande befintliga byggnadsskalor med två varierande höjder”. Befintlig bostadsbebyggelse som ligger intill Nygatan och torget varierar inte i höjd – detaljplaneförslaget avviker

därmed markant från den befintliga bostadsbebyggelsen. Det finns överhuvudtaget inte ett tiovåningshus för bostäder i Trelleborg, vilket istället bidrar till att rumsligheten och den mänskliga skalan inom området förstörs. Ovanstående gäller främst för byggnaden som placerats i den gamla stadsparken, där skalan går från markplan till ett tiovåningshus. Anledningen till husens höjd och placering förklaras inte i detaljplanen. Trelleborgs småskalighet förstörs genom denna detaljplan.

De krav som ställs på dagsljus i de befintliga husen uppfylls inte med tanke på den nya detaljplanen. Detta har inte studerats eller redovisats i planbeskrivningen. Det är väldigt ansvarslost att vänta med denna fråga till bygglov och ta fram en plan som inte går att genomföra.

Ingen vindstudie har gjorts för att se hur de nya höghusen kommer att påverka omkringliggande miljö. Det är viktigt att mikroklimatet omkring byggnaderna studeras och att konsekvenserna redovisas i planbeskrivningen. Troligtvis kommer den nya entrén/gränden bli ett blåshål, detta måste studeras för att bedöma lämpligheten av den höga bebyggelsen.

Efter skuggstudien blir man ju väldigt konfunderad på om man bara gör den för att den ska göras utan att faktiskt ta hänsyn till resultatet att den höga byggnaden förstör stadsparken och torget. Även fina gamla träd som stått i stadsparken i över hundra år ska tas ner, dessa måste man givetvis också ta hänsyn till. Ingen naturvärdesinventering har gjorts. Kompensation av träden säkerställs inte.

Det är inte förenligt med plan- och bygglagen att planlägga utan att göra de nödvändiga utredningar som krävs för att veta om det är möjligt att bebygga enligt detaljplanen.

Stadsparken kommer att uppfattas som privat i denna del och det kommer förstöras för de som stadsparken är till för – allmänheten. Dessutom ska området som nu planläggs för bostäder vara park/grönt enligt den fördjupade översiktsplanen. Den fördjupade översiktsplanen följs alltså inte.

Det står "Passagen mellan X och kvarteret Bävern omgestaltas för en tydligare utformning som förbindelsestråk mellan Nygatan och Stadsparken.". Idag finns det ett tydligt stråk mellan Valen/Nygatan och stadsparken. I detaljplanen bryts detta stråk med en hög byggnad. Stråket kommer oavsett utformning bli mycket sämre.

Omgestaltningen är heller inget som säkerställs i detaljplanen, så att nämna det blir ju väldigt missvisande för allmänheten. Det som tidigare var ett väl använt stråk kommer bli en gränd som kommer upplevas som privatiserad och kommer bli svår att hitta till.

Det arkitektoniska går ju tyvärr inte heller att säkerställa, varken genom exploateringsavtal eller genom denna detaljplan, så att nämna det blir ju väldigt missvisande och en lögn för allmänheten.

R B har till stöd för sin klagorätt anfört bland annat följande.

Vad gäller det första kravet, att han äger en fastighet som gränsar direkt till den aktuella prövningsfastigheten, kan han konstatera att han inte uppfyller det som krävs. Hans bostad ligger en bra bit därifrån. När det gäller det andra kravet, om han kan anses särskilt berörd av den beslutade åtgärden, är han osäker på vad som menas eftersom formuleringen är så diffus. Han menar bestämt att det räcker för att uppfylla det kravet genom att han bor på orten och med fasa ser hur de styrande i kommunen kommer att förstöra en viktig central del av stan genom de monstruösa nybyggnationerna som dels kommer att förstöra torget och också Stadsparken, den gröna lungan för de som bor i Trelleborg. Var ska alla dessa nya människor parkera sina bilar kan man fråga sig. Viktiga värden kommer att gå förlorade när en redan hårt åtgången stadskärna förstörs ytterligare.

R P och A P har till stöd för yrkandet anfört i huvudsak följande.

Det är fel att utöka den nuvarande tomtytan med att ta en bit av stadsparken i anspråk för att bygga ett 10-våningar högt hus så nära femvåningshuset Nygatan 9.

Den omtyckta passagen mellan stadsparken och Nygatan kommer att påverkas negativt med skuggbildningen och den trånga ytan mellan husen. Två 120-åriga bokar måste även tas bort. Insyn till balkongerna blir mycket besvärande för boenden på Nygatan 9.

Deras förslag är att inte bygga högre än intilliggande stadsparkshusen, alltså fem våningar och endast ett hus. Då kan passagen med dess fina portal och de vackra bokarna behållas samt att det inte behöver göras intrång i stadsparken.

O L har till stöd för sitt yrkande anfört bland annat följande.

Kommunen var inte beslutsför då inte hela Kommunfullmäktige var samlad. Enligt fastställd "arbetsordning-kommunfullmäktige" består fullmäktige av 51 ledamöter. I beslutet enligt sida 40-41 deltog 26 röstande (18 ja, fyra nej och fyra avstår). Om man tittar i deltagande ledamöter så kan man urskilja att många ersättande ledamöter har trätt i tjänst efter § 218. Enligt uppgift i lokalpressen Trelleborgs Allehanda har hela S-gruppen lämnat sammanträdet då de inte ansåg att lokalen var tillräckligt Corona-säker. I detta skede borde ordföranden i kommunfullmäktige ha ajournerat mötet tills annan säker plats kunnat anordnas. På detta sätt har en stor del av kommunens förtroendevalda inte haft möjlighet att göra sin röst hörd.

Kungörelsen inför utställning har inte utförts på ett godtagbart sätt då det inte framgår att delar av allmän platsmark kommer att överföras till tomtmark. Ett förfarande som medför att alla kommuninvånare då skulle kunna framföra synpunkter till utställningsskedet och haft rätt att överklaga beslutet, jfr. 5 kap. 7 § PBL m.fl. om utökat planförfarande. Förfarandet är felaktigt utfört. Man kan genom den

stora mängd insändare som har presenterats i lokalpressen påstå att det är ett stort allmänt intresse att detaljplanen inte bör antagas.

Beslutet har antagits på kommunens anslagstavla den 9 december 2020 och brevet till de som har haft synpunkter tidigare och ska ha besvär rätt är dagtecknat torsdagen den 10 december. Detta medför att beslutet har kommit till mottagarna måndag eller tisdag veckan efter och svarstiden var till den 31 december 2020. En pågående pandemi gör att det är mycket svårt att få sakkunnigt stöd från jurist eller liknande inom denna tid, varför han anser att förvaltningslagens krav på skälig tid inte är uppfylld, se 44 § förvaltningslagen – ett överklagande av ett beslut ska ha kommit in till beslutsmyndigheten inom tre veckor från den dag då den som överklagar fick del av beslutet genom den myndigheten.

Han flyttade in i lägenheten för mindre än ett år sedan, en hörnlägenhet mot nordväst med utsikt över vattentornet, Stortorget och Sjöormen. Han blir inte glad över att få ett tio våningshus som granne. Det största bostadshuset i Trelleborg, som kommer att skymma allt solljus och utsikt för honom. Innan köpet hade han kontrollerat vad som skulle ske runt om honom och enligt den detaljplan som gäller idag är det tillåtet att bara bygga en våning inom ett mindre område då stora delar är avprickad mark. Byggnadsnämnden i Trelleborgs kommun hade för något år sedan vägrat den tidigare restaurangen bygga på med ytterligare en våning, då denna skulle skymma sikten för att kunna se vattentornet och Sjöormen. Hans lägenhet kommer att falla betydligt i värde och framför allt blir det mycket mörkt i lägenheten då höghuset placeras så tätt inpå. De tre punkthus som redan har byggts i kvarteret är med fem våningar och betydligt större avstånd emellan. En skala som passar mycket bättre in i stadens skala.

Tidigare framkomna synpunkter från honom är bland annat följande.

10 våningar är alldeles för högt i torgmiljön, det finns inga sådana höga hus i centrumbebyggelsen. Huset är placerat enbart 12 meter från byggnaden på fastigheten Y. I jämförelse ska nämnas att det är 16,5 meter mellan husen på

fastigheten Y och detta kan upplevas som tätt. Det blir ännu värre med detta kortare mått och så mycket högre hus. Planförfattaren bland annat skrivit ”Avståndet mellan husen inom X och Y är att jämföra med flertalet gatusektioner i centrala Trelleborg, ett återkommande mått som inte upplevs som kort eller trångt.”. Men det finns ju inga andra gator i Trelleborg där tiovåningshus ligger så tätt. Parken skuggas av tiovåningshuset väldigt mycket vilket framgår av planbeskrivningen, en faktor som troligen skulle hämma den växtlighet som finns inom detta område.

I planförslagets syfte har planförfattaren skrivit “Planförslaget syftar även till att möjliggöra en enhetlig utformning utmed Nygatan, från öster och fram till Stortorget, samt att säkra förbindelsen mellan Nygatan och Stadsparken.” Husen på Y är i fem våningar och husen på andra sidan gatan är inte högre. Förbindelsen mellan Nygatan och Stadsparken är svår att säkra med tiovåningshuset. Portalen försvinner och likaså passagen.

Torget mellan fastigheten X och kvarteret Bävern blir gemensam tomtmark för handikapparkering och utrymme för räddningstjänsten. Om man behåller byggrätten med punkthuset i sydvästra hörnet av kvarteret X så skulle tomtmarken mellan husfasaderna på X och Y kunna delas så kan dessa båda fastigheter kunna ordna handikapparkering för sina hus här och utrymmet mellan detta säkerställas som räddningsväg för Räddningstjänstens stegbil/hävare. Marken är ju idag enligt detaljplan 51 utlagd som allmän platsmark PARK och båda fastigheterna borde ha samma rätt att annektera denna mark för sina respektive behov. Att lägga ut denna markremsa som PARK i den nya planen gör ju insynen i den befintliga byggnationen mer besvärande. Om marken exploateras så mycket som planförslaget anger finns ju inte möjlighet att få plats med de serviceanläggningar som normalt ska finnas på en bostadsfastighet, även de våningar som ska ha verksamhetsrörelser erfordrar ju parkering, soprum och gästparkering för kunder. Det har i planförslaget även vurmats för utrymme med väderskyddade cykelparkeringar. Kommer verksamheten i fastigheten att vara av typ restaurang kommer

dessutom faktorer med kyllda sopor, kylanläggningar och imkanaler att medföra sina eventuella olägenheter.

Ljudproblem medförs på den nybildade byggnationen med en nästan sluten u-gård med hårda reflektionsytor. I den bullerutredning som gjorts medför förslaget att ljudet studsar mellan dessa hårda stenväggar. Dimensionerande trafik utgörs av 6000 fordonsrörelser per dygn, nästan motorvägsstandard. Om man slopar tio våningshuset så har ljudet lättare att sprida sig vidare och tunnas ut.

Trelleborgs kommun har sedan 60-80-talet haft ett stort antal parkeringsköp där fastighetsägare i centralorten kunnat köpa sig fria från sina parkeringsbehov. För ändamålet byggdes ett P-hus söder om kommunhuset för att husera dessa bilar. P-huset är nu rivet. Vart har de av kommunen åtagna parkeringsplatserna nu tagit vägen? Lösningen med parkeringsköp har inte någon längre varaktighet.

På platsmark PARK ligger mer ledning än normalt. Förmodligen är det tänkt, att den ska förbli platsmark. Beträffande räddning och räddningstjänst, hur pass pålitlig är byggnadsförstärkning våning åtta till tio plus indragen vind, våning elva?

Det är viktigare att bevara den park som är i centrum än förtäta centrum gentemot passage och portal. I genomförandebeskrivningen synes ej alla kostnader för genomförandet redovisas, vem som står för uppkomna kostnader för förändringen samt den framtida driftskostnaden för densamma. Det borde tas ställning till hur dessa kostnader fördelas och hur framtida kostnader kommer in i driftskostnaderna.

I planförfattarens kommentar anges att ” Fastighetsgränsen till Y påverkas inte av förslaget och ytan mellan X och Y kommer fortsätta utgöras av allmän platsmark.” Detta blir lite missvisande då X utökar sin tomt på bekostnad av befintlig allmän platsmark med ca 71 procent. Jämförelse ska ju göras mot gällande DP 51.

I vissa delar kan man få uppfattningen att husen kommer att byggas med källare, detaljplanen har inte satt någon begränsning på detta. I detaljplanen har inte uttryckt några som helst estetiska krav på denna portalbyggnad som kommer att vara en port till stadens stortorg, vilket borde vara ett krav i en så känslig miljö. Med den mycket höga exploateringsgrad som detta planförslag medger så kommer det inte heller att finnas något utrymme för utelek för de allra minsta barnen inom fastigheten.

I illustrationsplanen redovisas bara en bilplats. Exploateringsgraden är alldeles för stor. På en ny tomt om ca 797 kvadratmeter får man byggrätt på ca 4 320 kvadratmeter, vilket motsvarar ca 542 procent.

R B J och A-B B anser att de är boende närmast det tilltänkta bygget och har till stöd för sitt yrkande anfört bland annat följande.

Det tilltänkta bygget ligger alldeles för nära deras hus, de kommer att få full insyn i sin lägenhet och balkongen kommer att gränsa cirka tio meter till det tilltänkta huset. Huset är alldeles för högt i detta område och harmonierar inte med övrig bebyggelse. Tiovåningshuset stänger av tillgängligheten och öppenheten till Stadsparken där ingången mot Nygatan är den som i huvudsak nyttjas.

Platsen för det tänkta bygget nyttjas idag av kommunens medborgare i alla åldrar från tidig morgon till sen kväll och har blivit en mötesplats för social samvaro. Då kommunen önskar mer folkliv i centrum, bör inte detta tas bort. Att ta bort två stora träd i parken för att göra plats för ett bostadsbygge motsäger dagens miljötänk.

Bostadsrättsföreningen Stadsparkhusen (Brf) har till stöd för sitt yrkande i huvudsak anfört följande.

Husen skulle bli betydligt högre än de nybyggda husen Nygatan 9, 11 och 13, som också är fem våningar, och därför kraftigt avvika från omgivande bebyggelse. Möjligheten att se Vattentornet som uppfördes 1912 och ligger vid torget begränsas. Det kommer vidare innebära att delar av torget och Stadsparken kommer att skuggas.

Nygatan 9B kommer till största delen att skuggas eftersom det planeras byggas så nära.

Fram till 2016 fanns på platsen en restaurang på en våning som brann ner och sedan revs. Restaurangen var en naturlig övergång mot torget. Detta till skillnad mot de två planerade höghusen som istället kommer att dominera torget. Höghusen tillför inte torget något ur arkitektonisk synvinkel eftersom de i princip bara är två ”lådor” på höjden.

Höghusen kommer inte att ha något garage eller någon annan typ av parkeringsmöjligheter på sina tomter. Detta innebär att de boendes bilar kommer att belasta centrum som redan idag är hårt belastat.

Delar av Stadsparken har tidigare tagits i anspråk för annat än dess ursprungliga ändamål och Brf menar att parken behöver skyddas mot ytterligare förändringar. Två 120-åriga bokar måste tas bort för bygget men Brf anser att dessa ska sparas. Även en portal till parken måste flyttas, en portal som skänktes till kommunen vid dess 750-årsjubileum.

Bygglovets ska i första hand upphävas, i andra hand ska höjden på husen begränsas samt avståndet till fastigheten Nygatan 9 ökas.

K G K har till stöd för sitt yrkande bland annat anfört följande.

Detaljplanen innebär en förstörelse av såväl del av parken intill som planteringar och den gamla entréporten till Stadsparken. Gamla fullt friska träd och parkytor som är så viktiga för att skönja stadens hjärta kommer att försvinna. Ytterligare hyresfastigheter med upp till tio våningar på aktuellt parkområde skulle medföra en ytterligare skuggmiljö över Stadsparken, för närboendes uteplatser mot torget, balkonger mot torget och övrig stadsidyll. De berörda markytorna som beslutet omfattar ska bevaras orörda för all framtid.

Den aktuella byggnationen skulle fördärva denna del av stadskärnan. Torget behövs i dess nuvarande storlek som träffpunkt, rekreation och för att kunna njuta av den årliga blomsterprakten och dess vackra gamla träd.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolens prövningsram

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten, se 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), nedan PBL. Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen.

Den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta en detaljplan ska enligt 13 kap. 17 § PBL endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna. Finner den överprövande myndigheten att detaljplanen strider mot någon rättsregel ska beslutet att anta detaljplanen upphävas i sin helhet om inte kommunen medgett att viss del upphävs eller ändras på annat sätt. Ändringar som har ringa betydelse får göras utan kommunens medgivande. Någon möjlighet att pröva alternativa utformningar av detaljplanen finns inte. De alternativa utformningarna som har framförts prövas därför inte av mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljödomstolens prövning stannar i många fall vid en bedömning av om beslutet att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som reglerna i PBL ger kommunen. Det är framförallt om en kommun i sin bedömning gjort en felaktig avvägning mellan motstående enskilda intressen eller motstående enskilda och allmänna intressen eller om kommunen förfarit formellt felaktigt vid handläggningen av planärendet som ett upphävande av detaljplanebeslutet blir aktuellt (se prop. 2009/10:215 s. 88 samt Mark- och miljööverdomstolens dom MÖD 2014:12). Prövningen avser inte om kommunen valt den bästa lösningen för att uppnå målsättningen med planarbetet utan endast om den valda lösningen uppfyller lagens krav.

R B:s klagorätt

Ett beslut om antagande av detaljplan får enligt 13 kap. 8 § PBL endast överklagas av den som senast under utställningen skriftligen har framfört synpunkter som inte blivit tillgodosedda. Av 42 § förvaltningslagen (2017:900) följer att beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. Rätt att överklaga enligt 42 § förvaltningslagen anses förutsätta att beslutet antingen påverkar klagandens rättsliga ställning eller rör ett intresse som han eller hon har och som erkänts av rättsordningen. Avgörande för rätten att överklaga är således den effekt som beslutet får för klaganden (jfr NJA 2015 s. 976 och NJA 2017 s. 421).

Enligt praxis anses beslut om detaljplaner angå ägare till de fastigheter som ligger inom planområdet eller som gränsar direkt till detta eller endast skiljs åt av en väg. Beslut om antagande av detaljplan anses även angå ägare till fastigheter i nära grannskap, om de är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av åtgärden, natur- eller trafikförhållanden mm (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 5 november 2015 i mål nr P 3455-15). Om klaganden inte hör till denna krets av intressenter ska överklagandet avvisas utan prövning i sak. Den omständigheten att en person som bor i kommunen eller närområdet har synpunkter på kommunens planläggning medför inte i sig att denne har rätt att klaga på beslutet.

Det har i målet inte framkommit att R B berörs av aktuell detaljplan på sådant sätt att han ska tillerkännas klagorätt. Vad han har anfört i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Hans överklagade ska därför avvisas.

Mark- och miljödomstolens bedömning i sak

Formella frågor

Enligt 5 kap. 45 § kommunallagen (2017:725) får kommunfullmäktige handlägga ett ärende bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommun består av 51 ledamöter. När detaljplanen antogs närvarade 26 ledamöter. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att kommunfullmäktige var beslutsför.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att antagandet av detaljplanen har genomförts genom ett utökat planförfarande i enlighet med 5 kap. 7 § punkt 1 PBL.

Enligt 5 kap. 11 c § PBL ska kommunen, om planförslaget är ett sådant förslag som avses i 7 §, kungöra förslaget och samråda om det under en viss tid som ska vara minst tre veckor (samrådstid).

Av 5 kap. 11 d § PBL följer att en kungörelse ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning. Av kungörelsen ska det framgå

1. vilket område detaljplanen avser,
2. om förslaget avviker från översiktsplanen,
3. var förslaget finns tillgängligt och hur lång samrådstiden är,
4. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under samrådstiden, och
5. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas.

Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Av handlingarna i målet framgår att kommunens kungörelse skett i enlighet med 5 kap. 11 c-d § PBL. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att kommunen har kungjort planförslaget på ett korrekt sätt.

Av 5 kap. 29 § PBL följer bland annat att när detaljplanen har antagits ska kommunen skicka ett meddelande om detta till

1. länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten,
2. de kommuner som är berörda och till regionen om det i länet ska ske planering enligt 7 kap., och

3. dem som anges i 11 § första stycket 2 och 3 och dem som får överklaga enligt 13 kap. 12 eller 13 § och
 - a) senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda, eller
 - b) har rätt att överklaga beslutet enligt 13 kap. 11 § andra stycket 1.

Meddelandet ska innehålla ett protokollsutdrag med beslutet och upplysningar om vad den som vill överklaga beslutet måste göra.

Enligt 5 kap. 30 § PBL ska meddelandet enligt 29 § skickas senast dagen efter det att justeringen av det protokoll som innehåller beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att kommunen anslog antagandet av detaljplanen på kommunens anslagstavla den 9 december 2020. Vidare konstaterar mark- och miljödomstolen att meddelanden till bland annat klagandena enligt 5 kap. 29 § PBL har gått ut den 10 december 2020. Mark- och miljödomstolen bedömer således att kommunen har uppfyllt sin skyldighet enligt 5 kap. 29 och 30 §§ PBL. Vad som har anförts i denna del i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Mark- och miljödomstolen konstaterar vidare att klagandena har överklagat kommunens beslut att anta detaljplanen i rätt tid och de har således kunnat bevaka sin rätt att överklaga kommunens beslut.

Allmänna intressen

Det är i första hand länsstyrelsen som bevakar statliga intressen och som, bland annat inom ramen för sin tillsyn enligt 11 kap. PBL samt under samråds- och granskningsförfarandena enligt 5 kap. 14 och 22 §§ PBL, ska bedöma om en detaljplan tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (däribland natur- eller miljöintresset men även människornas hälsa och säkerhet).

Mark- och miljödomstolen konstaterar att länsstyrelsen den 14 december 2020 beslutade att inte överpröva kommunens beslut att anta detaljplanen. Mark- och

miljödomstolen bedömer att det saknas skäl att ifrågasätta såväl kommunens som länsstyrelsens bedömning avseende de frågor som länsstyrelsen har att bevaka.

Naturmiljön

Mot bakgrund av den behovsbedömning som har gjorts i ärendet har kommunen bedömt att detaljplanen inte medför en sådan betydande miljöpåverkan att en miljökonsekvensbeskrivning har varit nödvändig. Kommunen har låtit redovisa miljökonsekvenser i planbeskrivningen.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att detaljplanens genomförande medför att två träd och buskage kan komma att avverkas. Kommunen har i detaljplanen bedömt att påverkan bedöms som liten i sitt sammanhang eftersom parkytan kommer att utökas åt norr med 6 000 kvadratmeter. Mark- och miljödomstolen bedömer att kommunen vid utformningen av detaljplanen får anses ha tagit tillräcklig hänsyn till de existerande värdena på platsen, såsom naturmiljön och bebyggelsens utformning, även om planens genomförande kan komma att medföra en viss negativ påverkan på dessa värden.

Den avvägning som kommunen har gjort mellan olika enskilda och allmänna intressen är enligt mark- och miljödomstolen godtagbar och ryms inom det handlingsutrymme som kommunen har enligt plan- och bygglagen. Att träd kan komma att avverkas föranleder således inte skäl att upphäva detaljplanen. Vad som har anförts i denna del i övrigt föranleder ingen annan bedömning.

Sol- och skuggstudie

Den sol- och skuggstudie som kommunen har redovisat visar att den föreslagna bebyggelsen medför en ökad skuggning omkring midsommar för klagandenas fastighet, främst vid kl. 17.00. Mark- och miljödomstolen anser att utredningen är tillräcklig och att kommunen i detaljplanen ändå har tagit den hänsyn till enskilda intressen som kan krävas. Vad som har anförts i målet i övrigt föranleder ingen annan bedömning. Den skuggning som kan drabba de närboende utgör därför inte en betydande olägenhet enligt 2 kap. 9 § PBL.

Byggnader för nära inpå, insyn och utsikt

Mark- och miljödomstolen konstaterar att om byggrätterna enligt detaljplanen utnyttjas så kommer byggnaderna att komma så nära fastigheten Y i Trelleborgs kommun att insyn kommer att öka och utsikt att minskas. Mark- och miljödomstolen bedömer dock att denna förändring får anses vara en sådan olägenhet som får accepteras när förtätning av stadsdelar sker. Mark- och miljödomstolen bedömer att den påverkan detaljplanen kan komma att medföra avseende insyn och utsikt inte utgör en betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL. Vad som har anförts i denna del utgör således inte skäl att upphäva detaljplanen.

Anpassning till omgivningen

Bedömningen av hur planerad byggnation ska anpassas till omgivningen är i huvudsak ett allmänt intresse som avgörs av kommunen och även vid prövning i överinstans ska kommunens inställning väga tungt. Genom planmonopolet i 1 kap. 2 § PBL ges kommunen rätt att inom vida ramar bestämma hur marken ska disponeras och hur miljön ska utformas i den egna kommunen. Enligt mark- och miljödomstolen kan kommunen i detta fall inte anses ha gått utanför sitt handlingsutrymme när kommunen utformat bebyggelsemiljön. Föreslagen bebyggelse bedöms följaktligen i skala och omfattning i tillräckligt hög grad uppfylla anpassningskravet i 2 kap. 6 § PBL. Vid denna bedömning har mark- och miljödomstolen bland annat tagit hänsyn till att området ligger i centrala Trelleborg och att området inte omfattas av några av kommunen fastslagna bebyggelse- eller kulturhistoriska värden som medför att planen bör upphävas. Det saknas således skäl att upphäva detaljplanen med anledning av vad som har anförts i denna del.

Trafikfrågor och buller

Mark- och miljödomstolen konstaterar att aktuell detaljplan ligger inom zon 1 där kommunen inte ställer något minimikrav för bilparkering till bostäder. Mark- och miljödomstolen bedömer att vad som har anförts om ökning av trafik, parkering och buller inte utgör en så betydande olägenhet att detaljplanen ska upphävas. Vidare

finner inte mark- och miljödomstolen, mot bakgrund av vad som har framkommit av handlingarna i målet, att detaljplanen inte kan antas med aktuell utformning.

Överensstämmelse med den fördjupade översiktsplanen

Det aktuella området är utpekad som ett förtättningsområde med blandad stadsbebyggelse i den fördjupade översiktsplanen. Mark- och miljödomstolen delar kommunens bedömning att detaljplanen är förenlig med den fördjupade översiktsplanen, Trelleborg 2025.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet och konstaterar att den antagna detaljplanen ligger inom ramen för vad den kommunala självbestämmanderätten medger enligt PBL och att det inte har framkommit brister i underlaget eller några andra omständigheter som föranleder en annan bedömning av detaljplanens påverkan än den som länsstyrelsen gjort. Vidare anser mark- och miljödomstolen att kommunen har beaktat lämpligheten av planläggningen med hänsyn till bl.a. behovet av en god trafikmiljö, 2 kap. 6 § PBL. Mark- och miljödomstolen finner att de olägenheter som har framförts i överklagandena inte kan anses så betydande enligt 2 kap. 9 § PBL att det skulle utgöra grund för att upphäva antagandebeslutet. Kommunens beslut att anta detaljplanen strider inte mot någon rättsregel. Det har inte heller i övrigt framkommit något som ger mark- och miljödomstolen anledning att upphäva detaljplanen. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 24 maj 2021.

Magnus Hansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Magnus Hansson, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Svensson.